

<<ԱՐԳԻՆԱՅԻ ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ԴՊՐՈՑ>>
ԹԵՄԱՏԻԿ ՊԼԱՆԱՎՈՐՈՒՄ
2023-2024 ուսումնական տարի

Առարկա՝ Հայոց պատմություն
Ուսուցիչ՝ Ա. Այվազյան
Դասարան՝ 11-րդ
Շաբաթական ժամերի քանակ՝ 2 ժամ
Տարեկան ժամերի քանակ՝ 68 ժամ

Ներածություն		
Նպատակ	Նպատակ է 17-րդ դարի երկրորդ կեսից մինչև 20-րդ դարասկզբին առնչվող հայ ժողովրդի պատմության կարևոր իրադարձությունների և հիմնահարցերի մասին գիտելիքների ձեռքբերմանը, դիրքորոշման ձևավորմանը, վերլուծական և համեմատական հմտությունների զարգացմանը և դրսևորմանը:	
Վերջնարդյունքներ	Կարողանա <ul style="list-style-type: none"> • ներկայացնել ուսումնական տարվա ընթացքում անցնելիք նյութի հիմնական բովանդակությունը՝ թվարկելով պայմանական ժամանակաշրջանները: • ընդհանուր գծերով բնութագրել ժամանակաշրջանը և բնորոշել դրանցից յուրաքանչյուրի նշանակությունը հայ ժողովրդի կյանքում: • ըստ ժամանակագրության թվարկել 17-րդ դարի երկրորդ կեսից մինչև 20-րդ դարասկզբի կարևոր փաստերը, իրադարձությունները, գործիչներին, օտարերկրյա հիմնական դերակատարներին, • Համեմատել նույն ժամանակաշրջանում համաշխարհային պատմության կարևոր դեպքերի հետ : 	
Ժամ	Էջ	Դաս
1	4-5	Ներածություն
Մաս Գ		
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆԸ ՆՈՐ ՇՐՋԱՆՈՒՄ		
Բաժին 1		
ՊՅՅՔԱՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶՍԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ /17-ՐԴ ԴԱՐԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԵՍԻՑ ՄԻՆՉԵՎ 19-ՐԴ ԴԱՐԻ ԱՌԱՋԻՆ ԿԵՍ		
Գլուխ 1		
Ազատագրական շարժումները 17-րդ դարի երկրորդ կեսին և 18-րդ դարում		
Նպատակ	Նպատակ է 17-րդ դարավերջին և 18-րդ դարում հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի աշխուժացման նախադրյալների և ընթացքի՝ առանձին փուլերի մասին համակարգված գիտելիքների ձեռքբերմանը, ազատագրական պայքարի կարևոր փաստերն ու իրադարձությունները, նշանավոր գործիչների գործունեությունը բացատրելու, վերլուծելու, մեկնաբանելու, համեմատելու, համադրելու, արժևորելու կարողությունների զարգացմանը, առանձին գործիչների մասին ինքնուրույն հետազոտական աշխատանքների / պատճառ, սահիկահանդես, ռեֆերատ, զեկույց և այլն/ պատրաստման հմտությունների ձևավորմանը:	
Վերջնարդյունքներ	Կարողանա <ul style="list-style-type: none"> • բացատրել ազատագրական պայքարի աշխուժացման նախադրյալները 17-րդ դարավերջին, պայքարի հիմնական արդյունքները: • բացատրել Հայաստանի ազատագրության խնդրում եվրոպական պետությունների հետ կապված հույսերի ձախողման պատճառները • վերլուծել Արցախի և Սյունիքի զինված պայքարի արդյունքները /17-րդ դ. 20-ական թթ.. • Ներկայացնել առանձին դրվագներում հայերի հաղթանակի կամ պարտության պատճառները, • Համեմատել Հայաստանի ազատագրության, հայ-ռուսական Հյուսիսային և Հարավային դաշնագրերի ծրագրերը, • վերլուծել և արժևորել դարաշրջանի ազատագրական պայքարի կարևորագույն դրվագները և գործիչների գործունեությունը: 	
Ժամ	Էջ	Դաս

1	6-9	1.Ազատագրական պայքարի նոր փուլը
1	10-14	2.Ազատագրական զինված պայքարն Արցախում
1	15-17	3.Սյունիքի հայկական իշխանությունը
1	18-19	4.Զինված պայքարի արդյունքները և Պարսկաստանի նոր քաղաքականությունը
1	20-23	5.Ազատագրական պայքարը 18-րդ դարի երկրորդ կեսին
1	23-26	6.Հնդկահայ ազատագրական կենտրոնը

Գլուխ 2
Հայոց պետականության վերականգնման խնդիրը 19-րդ դարի առաջին կեսին

Նպատակ	Նպաստել 19-րդ դարասկզբի հայոց պատմության մասին գիտելիքների ձեռքբերմանը, տվյալ ժամանակաշրջանի կարևոր փաստերն ու իրադարձությունները, նշանավոր գործիչների գործունեությունը բացատրելու, վերլուծելու, մեկնաբանելու, համեմատելու, վերաբերմունք արտահայտելու, գնահատելու, արժևորելու կարողությունների զարգացմանը:
---------------	--

Վերջնարդյունքներ	<p>Կարողանա</p> <p>Համեմատել Արևմտյան և Արևելյան Հայաստանի վարչատնտեսական վիճակը 19-րդ դ. սկզբին</p> <p>Թվել ռուս-պարսկական և ռուս-թուրքական պատերազմների կարևոր իրադարձությունները, հաշտության պայմանագրերը,</p> <p>Վերհանել ցարիզմի հայոց եկեղեցու նկատմամբ և սուլթանական վարչակարգի հակահայ վերաբերմունքը,</p> <p>Ներկայացնել Ռուսաստանի նպատակներն Այսրկովկասում, 1804-1813 թթ. և 1826-1828 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմների արդյունքները ,դիրքորոշում արտահայտել Արևելյան Հայաստանի Ռուսաստանին միացման վերաբերյալ:</p> <p>Բացատրել Արևմտյան Հայաստանի դրությունը և քրիստոնյաների նկատմամբ տարվող քաղաքականությունը, 1806-1812 թթ. և 1828-1829 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմի պատճառները, արդյունքները,</p> <p>Գնահատել հայերի ներդրումը ռուս-պարսկական և ռուս-թուրքական պատերազմներում ռուսական բանակի հաղթանակների գործում</p> <p>Բացատրել Հայկական մարզի ստեղծման և լուծարման պատճառները, արևմտահայության վերաբնակեցման նպատակները, պատճառները, հետևանքները:</p>
-------------------------	--

Ժամ	Էջ	Դաս
1	27-32	1-2. Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին
1	32-35	3.Արևմտյան Հայաստանը 19-րդ դարի սկզբներին և ռուս-թուրքական պատերազմները
1	35-39	4.Հայաստանը 19-րդ դարի 30-40-ական թվականներին
1		Կրկնություն

Բաժին 2
ԱԶԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ՇԱՐՓՄԱՆ ՎԵՐԵԼՔԸ 19-ՐԴ ԴԱՐԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԵՄԻՆ ԵՎ 20-ՐԴ ԴԱՐԻ ՍԿԶԲԻՆ: ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅՆԱՑՈՒՄԸ

Գլուխ 1
Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական դրությունը

Նպատակ	Նպաստել Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական դրության վերաբերյալ գիտելիքների ձեռք բերմանը, Արևելյան և Արևմտյան Հայաստանի վիճակը, տվյալ ժամանակաշրջանի կարևոր փաստերն ու իրադարձությունները, նշանավոր գործիչների գործունեությունը բացատրելու, վերլուծելու, մեկնաբանելու, համեմատելու, համադրելու, վերաբերմունք արտահայտելու, գնահատելու, արժևորելու կարողությունների զարգացմանը:
---------------	---

Վերջնարդյունքներ	Կարողանա
-------------------------	-----------------

		<ul style="list-style-type: none"> • Բնութագրել և համեմատել Արևելյան և Արևմտյան Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական ընդհանուր վիճակը • Բացատրել տնտեսության, արդյունաբերության և գյուղատնտեսության մեջ 19-րդ դարում տեղի ունեցած փոփոխությունները • Բացատրել կարևոր եզրույթները • Վերլուծել երկաթուղու կարևորությունը տնտեսության զարգացման գործում, • Գնահատել 1860-70-ական թթ. տնտեսության արդիականացման արդյունքները • Քարտեզի վրա ցույց տալ Արևելյան և Արևմտյան Հայաստանների տնտեսական կենտրոնները:
Ժամ	Էջ	Դաս
1	39-42	1. Արևելյան Հայաստանի տնտեսական և սոցիալական կյանքը:
1	42-44	2. Ռուսաստանի գաղութային քաղաքականությունը և արևելահայերի ազգային ու սոցիալական շարժումը:
1	44-47	3. Արևմտահայերի տնտեսական և սոցիալական դրությունը:
Գլուխ 2 Հայկական հարցի միջազգայնացումը		
Նպատակ	Նպաստել 19-րդ դարի երկրորդ կեսի ռուս-թուրքական պատերազմների, Հայկական հարցի և դրա դրսևորումների, զինված պայքարի առաջացման նախադրյալների մասին գիտելիքների ձեռքբերմանը, տվյալ ժամանակաշրջանի կարևոր փաստերն ու իրադարձությունները, նշանավոր գործիչների գործունեությունը բացատրելու, վերլուծելու, մեկնաբանելու, համեմատելու, համադրելու, վերաբերմունք արտահայտելու, գնահատելու, արժևորելու կարողությունների զարգացմանը:	
Վերջնարդյունքներ	<ul style="list-style-type: none"> • բացատրել Արևելյան Հարցի էությունը, Հայկական հարցի բովանդակությունը 19-րդ դարի վերջին • թվարկել և նկարագրել 1877-1878 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմի Կովկասյան ճակատի կարևոր ռազմական գործողությունները, • գնահատել հայազգի նշանավոր գորահրամանատարների ներդրումը պատերազմում: • համեմատել և արտահայտել վերաբերմունք Սան-Ստեֆանոյի 16-րդ և Բեռլինի 61-րդ հոդվածների վերաբերյալ, • արժևորել Խրիմյան Հայրիկի գործունեությունը: 	
Ժամ	Էջ	Դաս
1	54-58	1. Արևելյան հարցի սրումը: 1877-1878 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմը և հայերը:
1	58-62	2. Հայկական հարցի միջազգայնացումը:
Գլուխ 3 Հայ քաղաքական կյանքի վերելքը		
Նպատակ	Նպաստել հասարակական և քաղաքական հոսանքների, ազգային հասարակական շարժումների, հայ իրականության մեջ լուսավորականության տարածման, ազատագրական կազմակերպությունների, ազգային կուսակցությունների և դրանց ծրագրերի մասին գիտելիքների ձեռք բերմանը, տվյալ ժամանակաշրջանի կարևոր փաստերն ու իրադարձությունները, նշանավոր գործիչների գործունեությունը բացատրելու, վերլուծելու, մեկնաբանելու, համեմատելու, վերաբերմունք արտահայտելու, գնահատելու, արժևորելու կարողությունների զարգացմանը:	
Վերջնարդյունքներ	Կարողանա <ul style="list-style-type: none"> • Ներկայացնել և բացատրել 1862 թ. Ջեյթունի ապստամբությունը, 19- 	

	<p>րո դարի 2-րդ կեսի ազգային-հասարակական շարժումները , խմբակները կազմակերպությունները, գործունեությունը,</p> <ul style="list-style-type: none"> • վերհանել հայ քաղաքական կյանքի վերելքի պատճառները, արտահայտել վերաբերմունք պատմական ժամանակաշրջանի, ազգային, հասարակական-քաղաքական հոսանքների, ազգային կուսակցությունների գործունեության վերաբերյալ, • ներկայացնել կուսակցությունները, դրանց կարևոր գաղափարները, գործունեությունը վերաբերմունք արտահայտել դրանց վերաբերյալ • • գնահատել ազատագրական պայքարի հայտնի կազմակերպությունների, կուսակցությունների դերը հայ իրականության մեջ:
--	---

Ժամ	Էջ	Դաս
1	55-58	1. Հասարակական քաղաքական հոսանքները:
1	58-61	2. Ազգային հասարակական հոսանքները:
1	62-66	3. Պայքարի նոր գաղափարախոսությունը: Ազատագրական կազմակերպություններ:
1	67-71	4. Հայ ազգային կուսակցությունները
1	Գործնական աշխատանք	

Գլուխ 4
Ազատագրական պայքարի զինված փուլը

Նպատակ	Նպաստել ազատագրական պայքարի վերելքի, արևմտահայերի ցեղասպանության սկզբի մասին գիտելիքների ձեռքբերմանը, 19-րդ դարի կարևոր փաստերն ու իրադարձությունները, նշանավոր գործիչների գործունեությունը բացատրելու, վերլուծելու, մեկնաբանելու, համեմատելու, վերաբերմունք արտահայտելու, գնահատելու, արժևորելու կարողությունների զարգացմանը:
---------------	--

Վերջնարդյունքներ	<p>Կարողանա</p> <p>համեմատել և վերլուծել ազատագրական պայքարի կարևոր դրվագները, հայտնի հայդուկների գործունեությունը</p> <p>վերլուծել հայդուկային շարժման առաջացման պատճառները և դերը:</p> <ul style="list-style-type: none"> • վերհանել աբդուլհամիդյան վարչակարգի հակահայ էությունը, • բացատրել պանթոթիզմի և պանիսլամիզմի գաղափարները, • վերլուծել մեծ տերությունների դիրքորոշումը 1894-1896 թթ. հայերի ցեղասպանության նկատմամբ:
-------------------------	---

Ժամ	Էջ	Դաս
1	71-75	1 Ազատագրական պայքարի վերելքը: Հայդուկային շարժում:
1	76-79	2 Արևմտահայերի ցեղասպանության թուրքական ծրագրի իրագործման սկիզբը:
1	79-83	3 Ազատագրական պայքարը 1894-1896 թթ.: Հայկական հարցը և տերությունները:
1	Թեմատիկ գրավոր աշխատանք	

Գլուխ 5
Հայ ազատագրական շարժումները 20-րդ դարի սկզբին

Նպատակ	Նպաստել 20-րդ դարասկզբի Արևելյան և Արևմտյան Հայաստանի դրության, Օսմանյան և Ցարական զաղութային քաղաքականության դրսևորումների և դրա դեմ հայ ժողովրդի պայքարի. մեծ տերությունների Հայկական հարցի նկատմամբ վերաբերմունքի մասին գիտելիքների ձեռքբերմանը, տվյալ ժամանակաշրջանի կարևոր իրադարձությունները բացատրելու, համեմատելու, դրանց վերաբերյալ դիրքորոշումներ հայտնելու, ազատագրական պայքարի գործիչների դերակատարումը գնահատելու և արժևորելու կարողությունների զարգացմանը:
---------------	--

Վերջնարդյունքներ	Կարողանա
-------------------------	-----------------

	<ul style="list-style-type: none"> ներկայացնել և մեկնաբանել ցարական իշխանությունների հակահայ քաղաքականությունը՝ բնորոշելով ցարիզմի գաղութային էությունը, ներկայացնել և վերլուծել 20-րդ դարասկզբի ազատագրական շարժումները՝ կարևորելով հայդուկային ձեռնարկումների գալիչ և ազգապահպան դերակատարումը, բացատրել երիտթուրքերի առաջ քաշած ազգայնական գաղափարախոսությունները և երիտթուրքերի նկատմամբ հայ ազգային կուսակցությունների դիրքորոշումը՝ զուգահեռներ տանելով համաթուրքականության արդի դրսևորումների հետ, ներկայացնել և բացատրել 1878 թ, 1895 թ. Մայիսյան, 1912-1914 թթ.հայկական բարենորոգումների մասին ծրագրերը, դիտարկել դրանց արդյունքները և հետևանքները, քարտեզի վրա ցույց տալ Արևմտյան Հայաստանի այն նահանգները, որոնք ներառվել են բարեփոխումների 1895 թ. Մայիսյան և 1914 թ. հունվարի 26-ի ռուս-թուրքական ծրագրերի մեջ:
--	---

Ժամ	Էջ	Դաս
1	84-88	1.Պայքար ցարիզմի հակահայ քաղաքականության դեմ
1	88-90	2.Արևելյան Հայաստանը 1907-1914թթ
1	90-95	3.Ազատագրական պայքարն Արևմտյան Հայաստանում 20-րդ դարի սկզբին
1	95-98	4.Երիտթուրքերի հեղաշրջումն ու արևմտահայերը
1	98-103	5.Հայկական հարցը 1912-1914թթ
1		Կրկնություն

Գլուխ 6
Հայաստանը և հայ ժողովուրդը Առաջին աշխարհամարտի տարիներին :

Նպատակ	Նպաստել Առաջին աշխարհամարտի, դրանում հայ ժողովրդի մասնակցության, Հայոց մեծ եղեռնի և ինքնապաշտպանական մարտերի, ,հայության նյութական և մարդկային կորուստների, ցեղասպանություն եզրույթի և դրա հատկանիշների, Մեծ տերությունների հայերի ցեղասպանության նկատմամբ վերաբերմունքի, Ռուսաստանյան հեղափոխությունների ժամանակ հայ ժողովրդի դրության, Մայիսյան հերոսամարտերի և ՀՀ հռչակման մասին գիտելիքների ձեռքբերմանը, 20-րդ դարասկզբի կարևոր փաստերն ու իրադարձությունները, նշանավոր գործիչների գործունեությունը բացատրելու, վերլուծելու, մեկնաբանելու, համեմատելու,վերաբերմունք արտահայտելու, գնահատելու, արժևորելու կարողությունների զարգացմանը:
---------------	---

Վերջնարդյունքներ	<p>Կարողանա՝</p> <ul style="list-style-type: none"> Թվարկել Առաջին աշխարհամարտի Կովկասյան ռազմաճակատի կարևոր ճակատամարտերը, հայ կամավորական ջոկատները, դրանց հրամանատարներին: Բացատրել Հայոց մեծ եղեռնի իրականացման պատճառները, թվարկել և բնորոշել փուլերը, Վերլուծել 1915-1916 թթ. հայերի ցեղասպանության վերաբերյալ մեծ տերությունների դիրքորոշման պատճառները Արտահայտել վերաբերմունք Նեմեսիս գործողության վերաբերյալ Հիմնավորել Գերմանիայի և Օսմանյան կայսրության պատասխանատվությունը հայերի բնաջնջման գործում: Վերլուծել Ռուսաստանում հեղափոխությունների ազդեցությունը Հայաստանի և հայ ժողովրդի ճակատագրում: Բացատրել Ռուսաստանի բոլշևիկյան կառավարության դիրքորոշումը Հայկական Հարցի նկատմամբ Արժևորել 1915 թ ինքնապաշտպանական մարտերը, Մայիսյան հերոսամարտերն ու դրանց պատմական նշանակությունը Օգտվելով աղբյուրներից և պատմագիտական գրականության մեջ առկա տեսակետներից՝ կարծիքն արտահայտել արևմտահայության Մեծ
-------------------------	---

		<p>եղենի , Հոլոքոստի և 20-րդ դարի մյուս ցեղասպանությունների վերաբերյալ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Համեմատել Բրեստ –Լիտովսկի և Բաթումի պայմանագրերը և գնահատել դրանց դերը հայ ժողովրդի կյանքում:
Ժամ	Էջ	Դաս
1	103-107	1. Առաջին համաշխարհային պատերազմի Կովկասյան ճակատը:
1	107-112	2. Հայ կամավորական շարժումը
1	112-118	3. Հայոց մեծ եղենը
1	118-124	4. Հայոց ցեղասպանության ճանաչման գործընթացի սկիզբը
1	124-129	5. Հայ ազգային-քաղաքական կյանքի վերելքը 1917թ Փետրվարյան հեղափոխությունից հետո
1	129-133	6. Բոլշևիկյան հեղաշրջումը և Հայաստանը
1	133-137	7. Իրադրությունը Հայաստանում և Այսրկովկասում /1918թ հունվար – ապրիլ /
1	137-144	8. 1918 թ. Մայիսյան հերոսամարտերը

Բաժին 3
ՊԱՅՔԱՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶՏԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ /17-ԸՆԴՐԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԵՄԻՑ ՄԻՆՉԵՎ 19-ԸՆԴՐԻ ԴԱՐԻ ԱՌԱՋԻՆ ԿԵՍ /

Գլուխ 1
Մշակույթը 17-րդ դարի 2-րդ կեսին և 19-րդ դարի 1-ին կեսին

Նպատակ	Նպաստել 17-րդ դարի 2-րդ կեսից մինչև 19-րդ դարի 1-ին կեսի հայկական հոգևոր և նյութական արժեքների, դրանց ստեղծման ու պահպանման գործում մտավորականների ունեցած դերի, մշակույթի ուղղությունների, գործիչների, կարևոր ձեռքբերումների և դրանցում հայոց եկեղեցու և կրթական հաստատությունների դերի վերաբերյալ համակարգված գիտելիքների ձեռք բերմանը, ազգային մշակույթի զարգացման պայմանները, օրինաչափությունները, ընդհանրությունները, առանձնահատկությունները համեմատելու, բացատրելու, մեկնաբանելու, վերլուծելու, դիրքորոշում հայտնելու, գնահատելու, արժևորելու կարողությունների զարգացմանը:
---------------	--

Վերջնարդյունքներ	Կարողանալ • Բացատրել տվյալ ժամանակաշրջանի հայկական մշակույթի զարգացման պայմանները, • Թվարկել մշակույթի զարգացման կենտրոնները, ուղղությունները և ձեռքբերումները, • Ներկայացնել, համեմատել և բնութագրել մշակույթի հիմնական ձեռքբերումներն ու արդյունքները, նշանավոր գործիչներին և նրանց հայտնի ստեղծագործությունները • Արժևորել հոգևոր և նյութական արժեքների ստեղծման, պահպանման ու զարգացման գործում ազգային, հոգևոր կառույցների և անհատների դերը • Գնահատել հայկական գաղթավայրերի մշակութաստեղծ և մշակութապահպան դերը:

Ժամ	Էջ	Դաս
1	144-147	1. Մշակութային ձեռքբերումները 17-րդ դարի 2-րդ կեսին և 18-րդ դարի 1-ին կեսին
1	148-152	2. Հայ մշակույթը 19-րդ դարի 1-ին կեսին

Գլուխ 2. XIX դարի երկրորդ կեսի և XX դարի սկզբի մշակութային վերելքը

Նպատակ	Նպաստել XIX դարի երկրորդ կեսի և XX դարի սկզբի հայկական մշակույթի ուղղությունների, գործիչների, կարևոր ձեռքբերումների վերաբերյալ համակարգված գիտելիքների ձեռք բերմանը, ազգային մշակույթի զարգացման պայմանները, օրինաչափությունները, ընդհանրությունները,
---------------	---

		առանձնահատկությունները, հայ փիլիսոփայական ուղղությունները ներկայացնելու, համեմատելու, մեկնաբանելու, վերլուծելու, դիրքորոշում հայտնելու, գնահատելու և արժևորելու կարողությունների զարգացմանը:
Վերջնարդյունքներ		Կարողանա՝ <ul style="list-style-type: none"> • Բացատրել տվյալ ժամանակաշրջանի հայկական մշակույթի զարգացման պայմանները և նախադրյալները՝ հիմնավորելով Հայաստանի սահմաններից դուրս զարգանալու անխուսափելիությունը, • Թվարկել մշակույթի զարգացման կենտրոնները, ժամանակաշրջանի հայ արվեստի զարգացման ուղղությունները, • Ներկայացնել և համեմատել մշակույթի հիմնական ձեռքբերումներն ու արդյունքները, • Ճանաչել ժամանակի գիտության և արվեստի նշանավոր գործիչներին և նրանց հայտնի ստեղծագործությունները • Գնահատել հոգևոր և նյութական արժեքների ստեղծման, պահպանման ու զարգացման գործում ազգային, հոգևոր կառույցների և անհատների դերը, • Թվարկել 19-րդ դարի երկրորդ կեսի և 20-րդ դարի սկզբի հայ փիլիսոփայական մտքի հայտնի ուղղությունները, ներկայացուցիչներին, համեմատել նրանց հիմնական հայացքները, • Գնահատել հայ հոգևոր և նյութական մշակութային արժեքների և գործիչների տեղը համաշխարհային մշակույթում:
Ժամ	Էջ	Դաս
1	153-155	1. Հայ մշակույթի կենտրոնները: Կրթական համակարգը
2	156-160	2-3. Բնական և հումանիտար գիտությունների զարգացումը
1	161-163	4. Գրականությունը և մամուլ
2	164-168	5. Արվեստը և ճարտարապետությունը
1		Գործնական աշխատանք
Գլուխ 3		
Հայկական գաղթավայրերի դերը հայապահպանության և մշակույթի զարգացման գործում (XVII դարի երկրորդ կես-XX դարի սկիզբ)		
Նպատակ	Նպաստել 17-րդ դարի երկրորդ կես-20-րդ դարի սկզբին հայապահպանության և մշակույթի զարգացման գործում հայկական գաղթավայրերի և գաղութահայության մասին համակարգված գիտելիքների ձեռքբերմանը, գաղթավայրերի առաջացման պատճառները, գործընթացները, կարևոր փաստերն ու իրադարձությունները, նշանավոր գործիչների գործունեությունը բացատրելու, վերլուծելու, մեկնաբանելու, համեմատելու, վերաբերմունք արտահայտելու, գաղթավայրերի դերը հայապահպանության գործում գնահատելու և արժևորելու կարողությունների զարգացմանը:	
Վերջնարդյունքներ	Կարողանա՝ <ul style="list-style-type: none"> • ներկայացնել և վերլուծել հայկական գաղթավայրերի առաջացման պատճառները, ընթացքը, դրանց դերը ազգային ինքնության, լեզվի և մշակույթի պահպանման և զարգացման գործում, • թվարկել ժամանակի հայաշատ գաղթավայրերը, գաղութահայ նշանավոր գործիչներին գնահատել հայկական գաղթավայրերի հայապահպան դերը	
Ժամ	Էջ	Դաս
2	168-174	1-2. Ասիայի, Աֆրիկայի, Ռուսաստանի, Եվրոպայի և ԱՄՆ-ի հայկական գաղութները
ՄԱՍ Դ		
ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՆՈՐԱԳՈՒՅՆ ՇՐՋԱՆՈՒՄ		
Ներածություն		
Նպատակ	Նպաստել 11-րդ դասարանի Հայոց պատմություն առարկայի 20-րդ	

		դարասկզբին առնչվող հայ ժողովրդի պատմության կարևոր իրադարձությունների և հիմնահարցերի մասին ընդհանուր պատկերացման ձևավորմանը:
Վերջնարդյունքներ		Կարողանա՝ <ul style="list-style-type: none"> պատկերացնել Հայաստանի առաջին հանրապետության և խորհրդային կարգերի հաստատման ժամանակաշրջանի մասին անցնելիք նյութի ընդհանուր բնութագիրը և բովանդակությունը: - թվարկել կարևոր իրադարձությունները, ընդհանուր գծերով ներկայացնել դրանք:
Ժամ	Էջ	Դաս
1	176	1.Ներածություն
		ԲԱԺԻՆ 1 ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ
		Գլուխ 1 Երկրի ներքին կյանքը
Նպատակ	Նպաստել Հայաստանի առաջին Հանրապետության ստեղծման մասին գիտելիքների ձեռքբերմանը, կարևոր փաստերն ու իրադարձությունները, նշանավոր գործիչների գործունեությունը բացատրելու, վերլուծելու, մեկնաբանելու, համեմատելու, վերաբերմունք արտահայտելու, գնահատելու կարողությունների զարգացմանը:	
Վերջնարդյունքներ	Կարողանա՝ <ul style="list-style-type: none"> մեկնաբանել աշխարհաքաղաքական իրադրությունը ՀՀ ստեղծման պահին բացատրել ՀՀ ստեղծման նախադրյալները, Բաթումի պայմանագիրը և դրա հնարավոր հետևանքները, իշխանության մարմինների և բանակի կառուցվածքը, տնտեսական քաղաքականությունը, սոցիալ-տնտեսական վիճակի պատճառները, հասարակական-քաղաքական պատկերը, համեմատել պատմական ժամանակաշրջանի կարևոր դեպքերն ու իրադարձությունները, արժևորել Հայաստանի առաջին հանրապետության ստեղծումը բացատրել Ամերկում, Արմենկոմ, Հայաստանի խորհուրդ, պետական մենաշխորհ, շուրաներ, ՌՀԿ հասկացությունները: բացատրել թուրք-թաթարական խռովությունների, Մայիսյան ապստամբության կազմակերպման նպատակները, ապստամբության պարտության պատճառները գնահատել ՀՀ կառավարության՝ կրթության և մշակույթի բնագավառում վարած քաղաքականությունը Քարտեզի վրա ցույց տալ ՀՀ տարածքը 1918 թ. և 1920 թ., հայ-թաթարական ընդհարումների շրջանները: 	
Ժամ	Էջ	Դաս
1	177-181	1. Հայկական պետականության ձևավորումն ու ամրապնդումը
1	182-184	2.Սոցիալ-տնտեսական և քաղաքական կյանքը
1	185-188	3.Երկրի կայունությանը սպառնացող վտանգները
1	188-190	4.Առաջին հանրապետության մշակութային կյանքը
		Գլուխ 2. Հանրապետության միջազգային դրությունը Հայկական հարցը
Նպատակ	Նպաստել ՀՀ միջազգային դրության, այլ երկրների հետ դիվանագիտական	

	<p>հարաբերություններ հաստատելու, հարևանների հետ ունեցած տարածքային խնդիրների, Սևրի պայմանագրի մասին գիտելիքների ձեռքբերմանը, կարևոր փաստերն ու իրադարձությունները, նշանավոր գործիչների գործունեությունը բացատրելու, վերլուծելու, մեկնաբանելու, համեմատելու, վերաբերմունք արտահայտելու, արժևորելու կարողությունների զարգացմանը:</p>	
<p>Վերջնարդյունքներ</p>	<p>Կարողանա՝</p> <ul style="list-style-type: none"> • ներկայացնել ՀՀ-տարածքային խնդիրները և դիրքորոշում հայտնել դրանց վերաբերյալ • բացատրել հայ-վրացական հարաբերությունների սրման, հայ-ադրբեջանական հարաբերություններում լարվածության պատճառները, • ներկայացնել հայ-վրացական պատերազմի, հայ-ադրբեջանական հակամարտության ընթացքը, արդյունքները, տարածքային հիմնախնդիրների լուծմանն ուղղված քայլերը, Գ. Նժդեհի գործունեությունը, • մեկնաբանել Փարիզի խորհրդաժողովի նախօրեին հայկական երկու պատվիրակությունների ներկայացրած ծրագրերը, համատեղ հուշագրի բովանդակությունը, Հայկական հարցի քննարկումները Սան-Ռեմոյի խորհրդաժողովում, Վ. Վիլսոնի իրավարար վճիռը, • վերլուծել Սևրի հաշտության ՀՀ-ին վերաբերող հոդվածները, • մեկնաբանել Սևրի պայմանագրի իրականություն չդառնալու պատճառները • բացատրել «Հայկական լեգեոնի» ստեղծման և լուծարման ընթացքը, • վերլուծել Կիլիկիայում Ֆրանսիայի վարած երկդիմի քաղաքականության հետևանքները կիլիկիահայության համար, • ներկայացնել Կիլիկիայի ինքնապաշտպանական մարտերի ընթացքը, • բնութագրել քեմալականների վարած քաղաքականությունը Կիլիկիայում, • Քարտեզի վրա ցույց տալ Սևրի պայմանագրով Հայաստանին անցնելիք նահանգները, Անկախ և Միացյալ Հայաստանի տարածքը և Կիլիկիայի ինքնապաշտպանական կենտրոնները: 	
<p>Ժամ</p>	<p>Էջ</p>	<p>Դաս</p>
<p>1</p>	<p>190-193</p>	<p>1.ՀՀ արտաքին կապերը և հարաբերությունները</p>
<p>1</p>	<p>193-197</p>	<p>2.Հայ-ադրբեջանական հարաբերությունները</p>
<p>2</p>	<p>197-203</p>	<p>3-4.Հայկական հարցը Փարիզի խաղաղության խորհրդաժողովում: Սևրի պայմանագիրը</p>
<p>1</p>	<p>203-205</p>	<p>5.Իրադրությունը Կիլիկիայում և կիլիկիահայությունը</p>
<p>Գլուխ 3. Հայաստանի առաջին Հանրապետության անկումը</p>		
<p>Նպատակ</p>	<p>Նպաստել Հայաստանի առաջին Հանրապետության թուլացման և անկման շրջանի մասին գիտելիքների ձեռքբերմանը, ՀՀ-ՌԽՄԴՀ հարաբերությունների ՀՀ-ի համար կործանարար հանգամանքները, թուրք-հայկական պատերազմի և դրանում ՀՀ պարտության, և Հայաստանի խորհրդայնացման ընթացքը վերլուծելու, բացատրելու, գնահատելու, դիրքորոշում արտահայտելու կարողությունների զարգացմանը:</p>	
<p>Վերջնարդյունքներ</p>	<p>Կարողանա՝</p> <ul style="list-style-type: none"> • բացատրել ռուս-թուրքական և հայ-ռուսական փոխհարաբերությունները և դիրքորոշում արտահայտել այդ փոխհարաբերությունների վերաբերյալ: • վերլուծել Հայաստանի իշխանությունների համար ստեղծված արտաքին վտանգները, պատերազմի հետևանքներն ու պարտության և ՀՀ անկման պատճառները: 	

	<ul style="list-style-type: none"> • բացատրել քեմալական շարժման նպատակները և «Թուրքական ազգային ուխտի» բովանդակությունը • բացատրել Ղարաբաղ-Չանգեզուր-Նախիջևան հատվածի ռազմավարական նշանակությունը Հայաստանի, Թուրքիայի, Ռուսաստանի համար • համեմատել 1920 թ. թուրք-հայկական պատերազմի, Հայաստանի խորհրդայնացման և 2020 թ. աշխարհաքաղաքական զարգացումների համատեքստում Հայաստանի զիջումները և դրանց հետևանքները • վերլուծել թուրք-հայկական պատերազմում ՀՀ պարտության պատճառները և դրանում Արևմուտքի և Ռուսաստանի դերը, • Համեմատել Սևրի և Բաթումի, Սևրի և Ալեքսանդրապոլի պայմանագրերը: • Արտահայտել տեսակետ 1920թ. դեկտեմբերի 2-ին ստորագրված Երևանի համաձայնագրի վերաբերյալ:
--	--

Ժամ	Էջ	Դաս
1	206-210	1. Հայաստանը Խորհրդային Ռուսաստանի և Քեմալական Թուրքիայի քաղաքականության ոլորտում
1	210-213	2. ՀՀ խորհրդայնացումը
1		Թեմատիկ գրավոր աշխատանք

ԲԱԺԻՆ 2
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ

Գլուխ 1
Հայաստանի խորհրդային սոցիալիստական հանրապետություն

Նպատակ	Նպաստել խորհրդային կարգերի ստեղծման, խորհրդային իշխանության առաջին տարիներին վարած քաղաքականության, ՀԽՍՀ տարածքային հիմնախնդիրների ԽՍՀՄ ձևավորման, Մոսկվայի և Կարսի պայմանագրերի մասին գիտելիքների ձեռքբերմանը, կարևոր փաստերը, կնքված պայմանագրերը համեմատելու, ԽՍՀՄ ձևավորման ընթացքը վերլուծելու, բացատրելու, գնահատելու, ՀԽՍՀ տարածքային հիմնախնդիրների վերաբերյալ դիրքորոշում հայտնելու կարողությունների զարգացմանը:
---------------	---

Վերջնարդյունքներ	<p>Կարողանա</p> <ul style="list-style-type: none"> • բացատրել հարևան պետությունների հետ ՀԽՍՀ • սահմանային խնդիրները և դրանց վերջնական լուծումները, • համեմատել ՀԽՍՀ առաջին տարիների կարևոր իրադարձությունները, փաստերը, թվարկել նշանավոր գործիչներին, • բացատրել «ռազմական կոմունիզմ», «ՆԵՊ», «Չեկա» հասկացությունները • համեմատել տնտեսության բնագավառում խորհրդային իշխանության իրականացրած ռազմական կոմունիզմի և նեպ-ի ծրագրերը, • գնահատել Նոր տնտեսական քաղաքականության դերը Հայաստանի տնտեսության զարգացման գործում, • բացատրել Փետրվարյան ապստամբության սկսման և պարտության պատճառները, • վերլուծել Խորհրդային Ռուսաստանի՝ տարածաշրջանը խորհրդայնացնելու համար հայկական տարածքների շահարկումները • մեկնաբանել Հայաստանի սահմանների վերաբերյալ Մոսկվայի և Կարսի պայմանագրերը, հայկական տարածքները օտարելու հիմնախնդիրների հակահայ և անօրինական բնույթը, դիրքորոշում հայտնել այս պայմանագրերի վերաբերյալ • Ներկայացնել և համեմատել համազանգեզուրյան երկու համագումարների որոշումները, 1921 թ. հուլիսի 4-ի և հուլիսի 5-ի
-------------------------	---

		<p>ՌԿ(Ք)Կ Կովկասյան բյուրոյի պլենումի որոշումները, դրանց ընդունման պատճառները,</p> <ul style="list-style-type: none"> Ներկայացնել ՀՄՄՀ առաջին Սահմանադրությունը, գնահատել այն, խորհրդային հանրապետությունների միավորման վերաբերյալ տարբեր դիրքորոշումները և անհրաժեշտությունը:
Ժամ	Էջ	Դաս
1	213-217	Խորհրդային իշխանության հաստատումը: Փետրվարյան ապստամբությունը:
2	217-221	ՀՄՄՀ տարածքային հիմնախնդիրները և արտաքին կապերը 1. Լոռու, Ջավախքի, Չանգեզուրի, Արցախի և Նախիջևանի խնդիրները
1	221-226	ՀՄՄՀ տարածքային հիմնախնդիրները և արտաքին կապերը 2. Հայկական տարածքների հարցը Մոսկվայի և Կարսի 1921 թ պայմանագրերում : ՀՄՄՀ արտաքին կապերը:
1	226-230	ՀՄՄՀ Սահմանադրությունը : Խորհրդային Հայաստանն Անդրդաշնության և ԽՍՀՄ-ի կազմում
1		Ամփոփում